

Az EARLI kilencedik konferenciája

2001. augusztus 28. és szeptember 1. között kilencedik alkalommal találkoztak a tanulással és tanítással foglalkozó kutatók, Ph.D. ösztöndíjasok és érdeklődő hallgatók Svájcban. A kétévente megrendezésre kerülő EARLI (European Association for Research on Learning and Instruction – A Tanulás és Tanítás Kutatásának Európai Társasága) konferencia központi témája ezúttal a 'Bringing Instruction to Learning', levezető elnöke Fritz Oser volt. A konferenciának a fribourgi egyetem adott otthont, ahol az öt nap alatt csaknem 700 prezentációt láthattunk és hallhattunk.

Európa legerősebb pedagógiai szervezetét a tengerentúli AERA (American Educational Research Association) mintájára 1985-ben alapították meg Hollandiában. Létrejöttében döntő szerepet játszott a kapcsolattartás nehézsége és az abból adódó elszigeteltség a különböző európai egyetemek kutatói között.

Az első, még meghívásos konferenciát 16 évvel ezelőtt százötven résztvevővel a löveni egyetemen tartották. Itt határozták meg a szervezet működési szabályzatát, felépítését és céljait.

Az eredetileg nyugat-európai kutatókat magába tömörítő szervezet az alapítás óta nagyon sokat változott. A kezdetben szigorúan empirikus társaság tagjai kizárólag pedagógiai kutatók voltak. Mára már matematikusok, szociológusok és más tudományok képviselői is részt vesznek az EARLI munkájában, és bár alapjait tekintve európai szervezet, mostanra már öt kontinens több mint 40 országából vannak tagjai. A tagság fejlődését az *1. ábra* illusztrálja. Feltűnő, hogy a konferenciák éveiben megnövekedett az EARLI-tagok száma. Ez azzal magyarázható, hogy a konferenciára való jelentkezés és regisztrálás automatikusan egy éves EARLI-tagságot is biztosít.

A több mint 1300 tag között nemcsak professzorok, hanem egyre nagyobb számban Ph.D. hallgatók is vannak. Utóbbiak az EARLI-n belül létrehozták önálló szervezetüket, a JURE-t.

A JURE a fiatal kutatókat (Ph.D. hallgató, vagy Ph.D. után még három évig) tö-

mörítő szervezet. A nagy EARLI konferenciák előtti elő-konferenciákon kívül önálló konferenciákat is szerveznek. Barcelona után 2002. augusztus 19. és 23. között Amszterdamban lesz a következő, ötödik konferenciájuk. A téma: 'Building Your Competence!'. A konferenciára 2001. november 1-től lehet jelentkezni a következő website-on: www.earli.eu.org/jure.

A JURE mellett további részszervezetek, speciális érdeklődési csoportok, úgynevezett SIG-ek (Special Interest Groups) is alakultak, valamint folyamatosan alakulnak és átalakulnak az EARLI-n belül. (Működésükről részletesebben lásd *Korom, 1997.*) Minden EARLI tag annyi SIG-nek lehet tagja, ahánynak csak akar.

Jelen pillanatban 16 SIG dolgozik:

- Mérés és értékelés (Assessment and Evaluation);
- A verbális és vizuális információ megértése (Comprehension of Verbal and Pictorial Information);
- Fogalmi váltás (Conceptual Change);
- Felsőoktatás (Higher Education);
- Egyéni különbségek a tanulásban és a tanításban (Individual Differences in Learning and Instruction);
- A tanítás tervezése (Instructional Design);
- A tudás menedzselése (Knowledge Management);
- Tanulás és tanítás számítógéppel (Learning and Instruction with Computers);
- Motiváció és emóció (Motivation and Emotion);

- Tapasztalat és megértés (Experience and Understanding);
- Szociális interakció a tanulásban és az oktatásban (Social Interaction in Learning and Instruction);
- Tanítás és tanárképzés (Teaching and Teacher Education);
- Írás (Writing);
- Erkölcsi oktatás (Moral Education);
- Tanulás és szakmai fejlődés (Learning and Professional Development);
- Speciális oktatási szükségletek (Special Educational Needs).

Az EARLI hatékony működését bizottságok, munkacsoportok biztosítják. A legfontosabb a Végrehajtó Bizottság (Executive Comitee, EC). Tagjait két évente választják, és a tagságot csak egyszer lehet hosszabbítani. Az EARLI-n belül Magyarország aktív szerepét bizonyítja, hogy az elmúlt négy évben *Csapó Benő* személyében magyar tagja is volt a testületnek. Az idei választáson pedig *Kárpáti Andrea* került be a Végrehajtó Bizottságba.

A kapcsolattartást segíti a nemzeti levelező hálózat. A magyarországi összekötő: *Molnár Edit Katalin* (molnar@edpsy.u-szeged.hu).

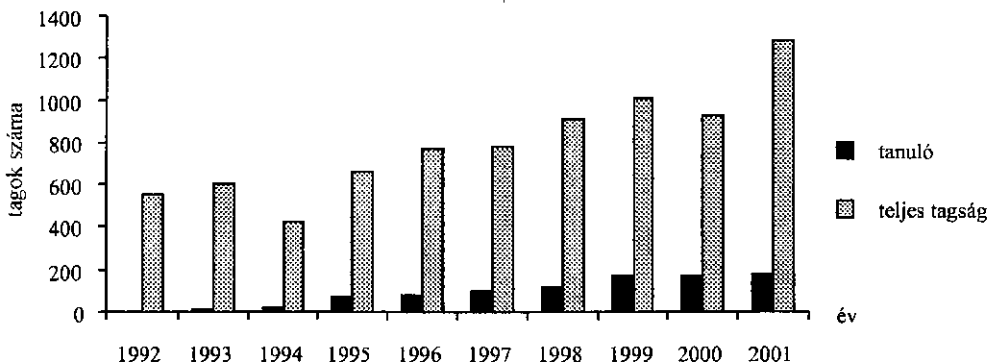
Az EARLI saját angol nyelvű folyóirattal is rendelkezik. A Learning and Instruction (Tanulás és Oktatás) 1991-től évente négy, majd 1998 óta hat számmal jelenik meg. (A folyóiratról részletesebben lásd *Molnár, 1997.*)

Összefoglalóan elmondható, hogy a tanulás és tanítás fejlesztésén kívül az EARLI céljai közé tartozik, hogy olyan közösséget hozzon létre, amelynek tagjai

kommunikálnak egymással, a különböző fórumokon ismertetik saját nemzeti gondjaikat. A konferenciák alkalmat nyújtanak a hasonló területet kutatóknak az esetleges közös kutatások szervezésére, közös projektek előkészítésére. Érdekessége, hogy nincs egységes kutatási hagyománya.

A kilencedik konferencia központi témája: 'Bringing Instruction to Learning'

A kilencedik konferencia központi témája az iskolai és iskolán kívüli tanulási folyamatok természete volt: 'Bringing Instruction to Learning'. A központi témát meghatározó cím egyszerűsége ellenére számos problémát vet fel. Többek között utal a reális és virtuális környezetben vizsgált tanulási folyamatok megértésének kérdésére. Utal arra a tényre, hogy a tanulás megismerő folyamatai számára a tanítás valójában csak különböző – jobb vagy kevésbé megfelelő – feltételeket biztosít, valamint utal arra a problémára, hogy gyakran nincs kapcsolat a különböző tanítási eljárások, fejlesztő programok által ígért hatások és az elért eredmények között. A tanítás és tanulás kapcsolatát a tanuló kognitív struktúrájához kell illeszteni és nem fordítva, azaz ha gyümölcsöző tanulást szeretnénk elérni, akkor a tananyag felépítését illeszteniünk kell az adott kultúrához és a tanulók kultúrára jellemző elképzeléseikhez. A konferencia fő kérdése egyrészt az, hogy hogyan birkózunk meg ezzel a komplexitással, másrészt a sikeres tanulás kutatása

1. ábra. Az EARLI tagságának fejlődése

hogyan tud a teljesítmények egyszerű összehasonlításánál mélyebbre hatolni.

Hagyomány és haladás

Löven (1985), Tübingen (1987), Madrid (1989), Turku (1991), Aix-en-Provence (1993), Nijmegen (1995), Athén (1997), Göteborg (1999), Fribourg (2001). A konferenciasorozat nagyságát és komolyságát mutatja, hogy már a következő (Padova, 2003) és a négy év múlva megrendezésre kerülő konferencia helyszíne (Ciprus, 2005) is ismert, sőt az előkészületek is megkezdődtek. Ha ezzel párhuzamba állítjuk az EARLI tagságának növekedését, valamint az ezzel együtt járó konferenciák méretének növekedését is, egyértelművé válik, hogy ilyen nagy nemzetközi konferenciákat csak fokozatosan kialakított hagyományokkal, kialakult rendszerekkel lehet sikeresen működtetni. Természetesen a technika fejlődésével újabb lehetőségek adódnak a kapcsolattartás és előadásmód fejlesztésében. Előbbit tapasztalhattuk a szervezés során, mindenki mindenről időben értesült, utóbbit a látványos posztereken és az egyre látványosabb és élvezetesebb előadásokon keresztül. Miben különbözött a fribourgi konferencia a korábbiaktól?

Az öt nap alatt bemutatott 696 prezentáció nemcsak több és nagyobb termet igényelt, de újabb bemutatási lehetőségeket is. A programban már nemcsak a megszokott szimpóziumok (symposias), meghívott vitaindító előadások (keynote addresses), valamint tanulmány- (paper) és poszterülések (poster sessions) szerepeltek, hanem kerekasztal-beszélgetések (round tables), fórumok (expert panels), SIG találkozók (SIG business meetings) és különleges tudományos előadások (special scientific events) is, mint például az EARLI korábbi elnökének szimpóziuma. (Az egyes műfajokról részletesebben ld. Csikos, 1997)

Tartalmi megközelítésből – a korábbi konferenciákhoz hasonlóan, de azt tovább bővítve – mindenki megtalálhatta a kutatási témájához közel álló területet. A pszichológia iránt érdeklődők hallhattak kognitív fej-

lődéssel, tudásstruktúrákkal, motivációval, önszabályozó tanulással, problémamegoldással, egyéni különbségekkel és gondolkodással kapcsolatos előadásokat, a tanítás iránt érdeklődők tanárképzésről, olvasásról, írásról, értékelésről, kommunikációs készségekről, valamint számítógépes tanulásról. A korábbi konferenciákhoz képest több realisztikus matematikával, problémamegoldással és önszabályozó tanulással kapcsolatos prezentációval találkozhattunk.

Ez a tartalmi és műfaji sokszínűség emelte a konferencia tudományos színvonalát.

Hogyan teltek a napok?

A megnyitó után a résztvevők tizenhat párhuzamosan zajló ülés közül választhattak. Mindegyik ülésnek volt egy vezető elnöke (chair), aki néhány gondolattal bevezette a negyedórás előadásokat és ügyelt az időhatárok betartására. A szimpóziumokon a chair mellett találkozhattunk az adott szimpózium szervezőjével (organiser), illetve egy meghívott szakértővel (discussant), aki az előadások végén értékelte a produkciókat, és a hallgatóság bevonásával vitát generált.

A „fiataloknak” külön élményt jelentett, hogy megismerkedhettek a nemzetközi szaktekintélyekkel. Például a matematika iránt érdeklődők már rögtön az első nap beülhettek egy matematikai problémamegoldással kapcsolatos ülésre, ahol a szervező *Lieven Verschaffel*, a chair *Eric De Corte*, az egyik előadó *Roger Säljö* volt. A nemzetközi szaktekintélyekhez hűen az előadások színvonala is magas volt – nemcsak tartalmukat, hanem előadásmódjukat tekintve is. A matematikával kapcsolatos szekciókon a továbbiakban is általános volt a számítógéppel (Powerpoint) segített szabad előadás és természetesen a hand out.

Az első nap élményeit tovább fokozta *Lee Shulman Benjamin Bloom*ról tartott fergeteges előadása, majd megkoronázta a 15. száziadi környezetben tartott esti fogadás.

A második, harmadik és negyedik nap délelőtti jeinek időbeosztása azonos volt.

Reggel fél kilenckor két órás szekcióval indult, amelyet egy rövid kávészünet után egy másfél órás szekcióülés követett. A szekcióülések témái lefedték az oktatás és tanulás jelenleg középpontban álló kérdéseit.

A két szekcióülés után az érdeklődőket a Tudományos Programbizottság által meghívott előadók (keynote speakers) várták az egyetem három auditoriumában. A hallgatóság a fáradtságot és éhséget mellőzve

minden egyes előadáson megtöltötte a termeket. Az előadók időszerű, áttekintő előadásaiból tájékozódhattunk a nemzetközi kutatási irányokról, valamint a fő fejlődési tendenciákról. Ezeket a plenáris előadásokat általában nem követte nyílt vita. A három nap alatt összesen tizenhárom meghívott előadó (keynote speakers) előadását hallgathattuk meg. Név és témakör szerint: *Monique Boekaerts* (Hollandia) (az EARLI előző, Fribourgban leköszönő elnöke) az önszabályozó tanulásról; *Frank Achtenhagen* (Németország) az elméleti oktatás helyett a munkahelyre való felkészítésről; *Paul Black* (Anglia) az értéke-

lésről; *Irene Daum* (Németország) a tanulás és emlékezés neuropszichológiai alappjáról; *Richard Ernst* (Svájc) a tanulásról; *Michèle Grossen* (Svájc) a tanár-diák interakcióról; *Ton de Jong* (Hollandia) stimuláció, játékok és kaland mint interaktív tanulási környezetről; *Richard M. Ryan* (USA) intrinzik és extrinzik motivációról; *Wolfgang Schnotz* (Németország) a multimé-

ás tanulásról; *Anna Sfard* (Izrael) a matematika tanulásáról; *Lee Shulman* (USA) Benjamin Bloomról; *Robert J. Sternberg* (USA) az intelligenciáról és *Liliana Tolchinsky* (Spanyolország) az írásról.

Kora délután különböző fórumok (expert panels) várták a hallgatókat, ahol az adott szakterület legelismertebb szakteknéiyei mondták el véleményüket, majd a hallgatóságnak is lehetősége adódott bekapcsolódni

a vitába. A kilenc témából néhányat kiemelve: önszabályozó tanulás; iskolai erőszak; az értékelés új formái, az írás-kutatásokkal kapcsolatos perspektívák.

A harmadik és negyedik nap délutánja telt talán legmozgalmasabban: az egyetem hallgatóiban a legkülönbözőbb témákban összesen 140 posztert tekinthetünk meg. Egy részük a legmodernebb nyomdatechnikával készült „látványposzter” volt. Érdekes megjegyezni, hogy az előre meghirdetett poszterversenyre kivétel nélkül csak látványposzterekkel neveztek. A kevésbé látványos munkák között találkozhattunk olyanokkal is, amelyek már a tanulmányok színvo-

lalatát súrolták. A poszterülések (poster sessions) sikerét tükrözte, hogy a szerzők által előre kidolgozott hand outok többsége nagyon hamar elfogyott. Az érdeklődőknek ebben az esetben sem kellett üres kézzel hazamenni. A technikának köszönhetően elektronikus formában utólag is hozzájuthatott mindenki az adott hand outhoz vagy esetleg tanulmányhoz. Az utólagos

Európa legerősebb pedagógiai szervezetét a tengerentúli AERA (American Educational Research Association) mintájára 1985-ben alapították meg Hollandiában.

Létrejöttében döntő szerepet játszott a kapcsolattartás nehézsége és az abból adódó elszigeteltség a különböző európai egyetemek kutatói között. Az első, még meghívásos konferenciát 16 évvel ezelőtt százötven résztvevővel a löveni egyetemen tartották. Itt határozták meg a szervezet működési szabályzatát, felépítését és céljait. Az eredetileg nyugat-európai kutatókat magába tömörítő szervezet az alapítás óta nagyon sokat változott. A kezdetben szigorúan empirikus társaság tagjai kizárólag pedagógiai kutatók voltak. Mára már matematikusok, szociológusok és más tudományok képviselői is részt vesznek az EARLI munkájában, és bár alapjait tekintve európai szervezet, mostanra már öt kontinens több mint 40 országából vannak tagjai.

kapcsolatfelvételt a szervezők által kiadott absztraktkötet és a benne található e-mail-címlista is segítette.

Aki úgy döntött, hogy inkább saját anyagát vitatattja meg szakemberekkel, őket várták a kerekasztalbeszélgetések (round tables). 55 témakör közül lehetett választani.

A délutáni szekcióülések és előadások után második nap ismét egy fogadás várta a hallgatókat, harmadik nap a SIG csoportok megbeszélésein vehettünk részt, negyedik nap este pedig a tagsági gyűlésen (general assembly).

A tagsági gyűlésen tájékozódhattunk az EC előző két évi munkájáról, az EARLI költségvetéséről, anyagi helyzetéről, tevékenységéről, a szervezet fejlődéséről, folyóiratának (Learning and Instruction) helyzetéről. Ha alkotmánymódosításra kerül sor, akkor azt itt lehet megszavaztatni. Ekkor hirdetik ki a legjobb publikáció díját, a legjobb poszter szerzőjének nevét, valamint az EC új tagjaira vonatkozó választás eredményét és az EARLI következő elnökének nevét. A gyűlés végén a jelenlegi elnök leköszön tisztségéről és átadja a feladatot az új elnöknek. A következő két évben *Erno Lehtinen* fogja betölteni ezt a tisztséget, a következő konferencia elnöke pedig *Pietro Boscolo* lesz.

A magyar résztvevők

Magyarország 25 prezentációval (11 poszter, 13 előadás, 1 szimpózium) képviseltette magát. Ha azt vesszük, hogy közel 700 prezentációt láthattunk, akkor ez nem olyan jelentős részvételi arány. De ha azt nézzük, hogy Magyarország ezzel az előadásszámmal a negyvennégy ország közül a hetedik helyen áll a ranglistán, sőt Európán belül a hatodik helyen – megelőzve Belgiumot, Spanyolországot, az USA-t... –, akkor már kiemelkedő az eredmény. (1. táblázat) (Csak az első húsz helyezettet tüntettük fel.)

Sokféleképpen állíthatunk fel rangsort az EARLI tagországai között. A sorrendbeállítás folyamán figyelembe vehetjük az adott ország nagyságát, lakosainak számát, EARLI-tagjainak számát, az egy főre eső ér-

ország	szám	%
1. Izrael	105	15,09
2. Hollandia	69	9,91
3. Németország	67	9,63
4. Finnország	52	7,47
5. Anglia	30	4,31
6. Ausztrália	28	4,02
7. Magyarország	25	3,59
8. Belgium	24	3,45
9–10. Spanyolország	23	3,30
9–10. USA	23	3,30
11. Svájc	21	3,01
12–13. Görögország	17	2,44
12–13. Svédország	17	2,44
14. Törökország	15	2,16
15–16. Franciaország	12	1,72
15–16. Portugália	12	1,72
17. Kína	11	1,58
18–19. Kanada	10	1,44
18–19. Olaszország	10	1,44
20. Oroszország	9	1,29
21–22. Brazília	7	1,01
21–22. Norvégia	7	1,01
23. Dél-Afrika	6	0,86
24. Ausztria	5	0,72
25–27. Jamaika	5	0,72
25–27. Japán	5	0,72
25–27. Mexikó	5	0,72
25–27. Szlovénia	5	0,72
28–31. Ciprus	4	0,57
28–31. Dánia	4	0,57
28–31. Észtország	4	0,57
28–31. Lengyelország	4	0,57
32–33. Horvátország	3	0,43
32–33. Hong Kong	3	0,43

1. táblázat. Az országok sorrendje a prezentációk mennyisége szerint

tekeket. Magyarország mindegyik ranglistán az első tizenöt ország között található.

A 2. táblázat az 1-nél több taggal rendelkező EARLI-országokat állítja a tagok száma szerint sorrendbe. Relatív viszonyítási alapanak megadtuk az ország lakosságának számát is.

Ha kicsit félretesszük a mennyiségi adatokat, és a minőségre koncentrálnak, akkor is elmondhatjuk, hogy előkelő helyet foglalunk el.

A 3. táblázat összefoglalja a kilencedik EARLI-konferencián előadóként részt vett kutatók neveit a prezentáció típusával és a képviselt egyetem nevével együtt.

Reméljük, hogy két év múlva a padovai konferencián a táblázatban előforduló nevek listája csak gyarapodni fog.

ország	EARLI-tag	lakosság (millió)
Hollandia	119	15.7
Németország	105	82.2
Anglia	72	58.7
Izrael	65	6.1
Finnország	52	5.1
Svédország	50	8.9
Spanyolország	35	39.6
Belgium	32	10.1
Svájc	30	7.3
Olaszország	28	57.3
Görögország	25	10.6
Norvégia	21	4.4
Magyarország	20	10.1
Franciaország	18	38.9
Portugália	13	9.9
Dánia	8	3.3
Ciprus	7	0.8
Szlovénia	7	2.0
Törökország	7	65.5
Ausztria	6	8.2
Horvátország	3	4.5
Írország	3	3.7
Bulgária	2	8.3
Románia	2	22.4
Oroszország	2	147.2

2. táblázat. A= EARLI-tagok száma (ha $n > 1$) az európai országokban

név	egyetem	prezentáció
Antal Erzsébet	SZTE	poszter
Balázs Éva	PTE	poszter
Bukta Katalin	SZTE	előadás
Csapó Benő	SZTE	szimpózium
Csikós Csaba	SZTE	előadás
Fehér Péter	ELTE	fiatal kutató (előadás)
Fenyvesi-Fazekas Margit	SZTE	poszter
Géczy János	PTE	poszter
Hanczar Gergely	ELTE	fiatal kutató (előadás)
Józsa Krisztián	SZTE	előadás
Józsa Krisztián	SZTE	előadás
Józsa Krisztián	SZTE	poszter
Kárpáti Andrea	ELTE	előadás
Molnár Edit Katalin	SZTE	előadás
Molnár Éva	SZTE	előadás
Molnár Edit Katalin	SZTE	előadás
Molnár Gyöngyvér	SZTE	poszter
Molnár László	SZTE	poszter
Molnár Zsuzsa	SZTE	poszter
Nikolov Mariann	PTE	előadás
Nógrádi Zoltán	ELTE	fiatal kutató (előadás)
Takács Viola	PTE	poszter
Tarkó Klára	SZTE	poszter
Tarkó Klára	SZTE	poszter
Vidákovich Tibor	SZTE	előadás

3. táblázat. A kilencedik EARLI konferencián részvett és előadott magyarok listája a prezentáció műfajával és a képviselt egyetemmel együtt

Jegyzet

KOROM Erzsébet: A= EARLI szervezete és működése. Iskolakultúra 1997/12. sz. 93–96. old.
CSIKÓS Csaba: A= EARLI-konferenciák szerepe a

tudományos életben. Iskolakultúra 1997/12. sz. 96–99. old.
MOLNÁR Edit Katalin: A= EARLI folyóirata: Learning and Instruction. Iskolakultúra 1997/12. sz. 118–120. old.

Molnár Gyöngyvér